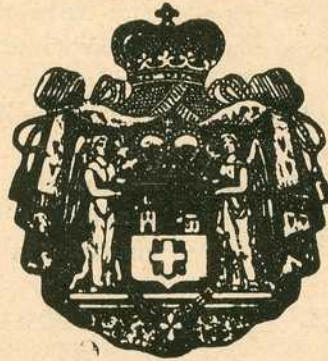

Ванредан број.

WWW.UNILIB.RS

СРПСКИ СИОН

Год. XVI.

Број 20.

ЗВАНИЧАН ЛИСТ ПРАВОСЛАВНОГ СРПСКОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ СИНОДА МИТРОПОЛИЈЕ
КАРЛОВАЧКЕ ЗА ДУХОВНЕ, ЦРКВЕНЕ И ЈЕРАРХИЈСКЕ СТВАРИ.

У Ср. Карловцима у недељу 29. октобра 1906.

ЗВАНИЧНО

М. 580.
ех. 1906.

ПРЕВИШЊА ДОЗВОЛА
за сазив

Српског Народноцрквеног Сабора.

Његово Царско и апостолско краљевско Величанство благоизволило је превишњом одлуном Својом од 4. новембра ове године најмилостивије дозволити, да се православни српски народноцрквени сабор у току 1906. године сазове.

Рукоположени.

Његово Високопреосвештенство Г. Епископ темишварски *др. Георгије Летић*, благоизволео је рукоположити у св. Вазнесенском храму у Темишвару 21. о. м. о. *Никанора Савића*, јерођакона ман. Св. Георгија за презвитера — јеромонаха — одређенога за администратора парохије у Моноштру, а свршеног богослова *Стефана Теодоровића* за ђакона; 22. о. м. истога ђакона за презвитера, одређенога за администратора у *Фенлаку* и свршеног, богослова *Милана Пекарића* за ђакона а 23. о. м. за презвитера, одређенога за администратора у *Црној Вари*.

23. о. м. благоизволео је Г. Епископ осветити антиминсе нове за целу епархију.

По замолби Његове Светости Преузвишенога Господина *Георгија Бранковића*, православнога Архиепископа Карловачкога и Митрополита и Патријарха Српскога благоизводело је Његово Високопреосвештенство Г. Епископ темишварски *др. Георгије Летић* у св. николајевској карловачкој цркви 26. о. м. рукоположити монаха *др. Максимилијана Хајдина* за јерођакона, који је додељен као подбележник код архијидејезалних епархијских власти.

Окружница епархијске конзисторије пакрачке о обилажењу парохијана.

Ad број К. $\frac{841.}{\text{зап. 559.}}$ ex 1906.

Свему часном и пречасном свештенству парохијском оба реда и мирском ванпарохијском Богом чуване прав. срп. епархије пакрачке.

На овогодишњим братским саборима имало је свештенство да расправи најважније питање свештонопастирскога рада, боље рећи суштину тога рада, а то је питање гласило: „Дужност свештеника обилазити парохијане своје свагда (благовременнџ и безвременнџ) и свуда као пастир добри и учитељ благи“. Питање ово имало је изнијети слику свештеничког рада у прошлости и садашњости у обилажењу парохијана, времену и приликама тога обилажења, те начину вршења душепопеченија обилажењем према разноврсним потребама парохијана.

Сврху горњег задатка добро је уочио братски сабор протопрезвитерата бјеловарског захтјевајући, да референти у будуће при обради темата обратe пажњу своју више на практичне моменте. У том правцу израдили су теме и референти протопрезвитерата новоградискога и вођинскога, док је референт пакрачкога протопрезвитерата промашио сасвим задатак. Али оно, што су пропустили референти, имали су *братски сабори* да надопуне, а у овој прилици није то било тешко, јер је требао сваки члан братског сабора, па и онај најмлађи, да изнесе само један примјер из свога пастирскога живота и рада, да га у појединостима прикаже, како би братски сабор могао на основу праксе донијети и резолуције а по готову кад га референт изневјери.

Поднесени пак записници братских сабора, изузимајући донекле записник братског сабора бјеловарског, не потврђују да су братски сабори дужности својој потпуно удовољавали. За то се и овога пута свештенству ставља у дужност, да о заданом питању не само размишља него и чита књиге, које о заданом питању расправљају, а по готово *Св. Писмо*, у ком ће за свако питање наћи авторитативног одговора. Узимати пак једноставно на знање расправу референтову и усвојити предложене резолуције, то је свакако најлакша работа, али није за похвалу. А по

готово се имају поред референта спремати и размишљати о заданом питању предсједници братских сабора — окружни протопрезвитери, којима добро долази и то, што се израђене расправе њима подносе најмање осам дана пред братске саборе, те могу за времена учити, у ком би се правцу имала повести у братском сабору расправа, да се питање исцрпно расправи и реферат са предлогом надопуни. И само исцрпно расправљано и пастирском праксом освијетљено питање може донијети плода, служити подлогом даљег успјешног свештенопастирског рада, а млађима руководством у почетном раду њиховом. За то епарх. конзисторија ова захтјева и овога пута, да сви свештеници учествују у ријешавању заданих темата и очекују, да ће свештенство добро схватити оправданост тога захтјева и удовољавати тој дужности својој.

На основу пак израђених расправа, закључака братских сабора и данашњега свештенопастирскога рада овоподручнога парохијског свештенства у правцу заданог питања, налази епархијска конзисторија ова подручно си парохијско свештенство упутити, опоменути и умолити како слиједи:

1. Послије тачнога вршења у одређено вријеме Богослужења са проповеђу, катихизовања школске младежи, удовољавања по требнику потребама појединих парохијана, долази одмах дужност духовног руковођења и управљања пастве у њезином богоугодном хришћанском животу, која се врши обилажењем пастве свагда и свуда као пастир добри и учитељ благи. Та је грана пастирскога рада на жалост напуштена, а ако се гдје и врши, не врши се као стална пастирска дужност, него припадом. За то је епархијска конзисторија овогодишњим заданим питањем имала намјеру, да свештенство подсјети на ту врло важну дужност његову и на вршење исте опомене.

2. Сваки свештенопастир дужан је *познавати* своју паству. Не може се рећи, да свештенопастир познаје паству своју тим, што ју виђа на сокаку, у цркви на Божић и веће празнике, на исповиједи једном или ни једном, што зна да се овај зове Петар, онај Паво; овај је богат, онај сиромаш; овај је ратар, онај занатлија; овај ожењен, онај нежењен; овај жив онај мртав. Оваково се познавање тиче тијела, а Спаситељ је поставио нас, да чувамо душе. Душа пастве треба да је свештенопастиру отворена и позната. Кома су душе познате, рећиће: Петар не долази у цркву, Паво се не исповиједа; овај је среброљубив, онај одад пијанству; овдје је нестало вјере, ондје се укоријенила псовка и грдња; овај се уселио у нову неосвећену кућу, онај умро без исповиједи и т. д. И кад свештенопастир буде тако познавао паству своју, тада ће по заповијести Господњој да слабе кријепи, болне лијечи, рањене завија, одагнане натраг доведе, изгубљене потражи, и моћи ће са Пастиреначеоником Господом Исусом Христом рећи: азъ есмь пастырь добрый: и знаю моа, и знактъ ма моа... и дѣшѣ маю полагаю за овцы.

3. Да си свештенопастир прибави потребно знање о својој пастви, мораће заћи кроз повјерено му стадо, кроз виноград Господњи, и упознавати у душу свакога свога парохијанина. За то је сваки свештенопастир дужан, чим дође на ново мјесто службовања, обићи сву парохију своју, походити све своје парохијане, идући из куће у кућу тако, да не смије мимоћи ни најбједније колибице најсиромашнијега парохијана свога. Ту разговарајући ш њима о свјема потанкостима „полеченій житейскихъ“ и сазнавши све што му је о њима знати потребно, згодно ће прећи, тако, да тај прелаз не буде сувише нагао, на религиозно-морални живот његов и цијеле породице његове, водећи сам о том вјешто разговор, док не сазна о том све, што уопће ваља да знаде. Обилазећи и касније у више наврата тако парохијане своје, стећи ће свештенопастир потпуно повјерење цијеле пастве своје у толикој мјери, да ће они видјети у њему свагда пастира свога доброга, коме

ће се радо повјеравати у свакој невољи, тузи и биједи, која их у животу овоме стигне, очекујући у свакој таковој прилици од њега савјета и поуке.

4. Вршећи дужност пастирског посјеђивања треба свештенопастир увијек да има на уму као примјер Пастиреначеоника Господа нашега Исуса Христа и његове апостоле, као што нас св. Апостол Павле и позива: *молю же вас подвизи мнѣ вывѣйтѣ, такоже азъ Хѣтѣ*. Руководећи пак при пастирским посјетама парохијане своје, треба да свагда придобија срца, љубав и повјерење пастве: унутрашњим искреним саучешћем; разумном, чедном снисходљивошћу, штедећи и трпљиво исправљајући погрјешке; племенитошћу и некористољубивом услужношћу и правом хришћанском побожношћу.

5. Кад је свештенопастир, обишавши све парохијане, добио приближну слику њихова религијозно-моралнога стања, тада ће обраћати пажњу своју на поједине овце своје „и шедѣ искати заблждші“ Лијечник тјелесни не иде к болеснику, док га не позову к њему; али лијечник душевни мора сам потражити онога који пати од тешке грјеховне болести. Свештенопастир не смије мимоћи ни куће својих непријатеља, који можда једва чекају прилику, да му нанесу увреду. Свештенопастир у таковима ће приликама само тјешити, опомињати и умољавати, а нипошто приговарати и свађати се. Људе треба пустити да се изговоре и никада се не разилазити с њима у срџби. Оне пак парохијане, које је тешко наћи код куће, треба потражити на мјесту њихова рада. Па и на самој шетњи треба свештенопастир да употреби прилику, да запита овога шта раде његови на дому, онога за што је снужен или весео, читајући му са лица његово душевно расположење.

6. При обилажењу кућа у парохији својој ваља да свећенопастир поучава не само домаћина и главу породице, већ и сваког појединог члана породице, и послугу, уопће свакога укућанина. Само треба при томе пазити, да се не приговара родитељима пред дјецом, да се не упућују старији пред млађима, да се не карају господари пред слугама.

7. Руководећи парохијане своје у религијозно моралном правцу, има свештенопастир да састави себи програм рада свога и увијек да има пред очима циљ, који жели постићи. У том програму треба да видно мјесто заузима религијозно морално васпитање дјеце. Осим што ће давати парохијанима добар примјер васпитањем своје дјеце, свештенопастир треба при пастирској посјети својој да послужи родитељима и савјетом. Такови савјети и напомене треба да се односе на наставу дјеце у вјери, на њихово кућевно васпитање, на редовно шиљање дјеце у цркву и надзор да се дјеца и код куће редовно Богу моле, а родитељи да у томе дјечи предњаче добрим примјером и да се чувају гадних ријечи, псовке, срдње и грдње. Особито треба да се нађе свештенопастир у помоћи, гдје су родитељи изгубили властитом кривљом власт над дјецом својом, тако да су иста пошла злим путем. Но осим преко родитеља може свештенопастир и непосредно утједати на дјecu, коју ће сваким даном на улици сретати. При том сретању дјеца ће свјештеника поздравити, гдјегдје и руци приступити, и ту прилику не треба свештенопастир да пропусти, а да дјечи коју ријеч не рече, не запита их за име, да ли се знаду Богу молити, јесу ли им родитељи здрави и т. д. Не ријетко мораће дјecu покарати, ако наиђе гдје се туку, муче животиње или друго што скриве. У таквим случајевима мора да је довољна појава његова, да се кривци разбјегну, а погрешно би, ако би их хтио творно реду научити. Кажњавање треба родитељима или школи препустити.

8. Бризи свештенопастиревој потпада и брачни живот његове пастве. Посјете своје не треба свештенопастир да употреби у ствари брака на провадцилуку. Ако је упитан за савјет, нека даде опћените упуте према прописима цркве, али за то више треба да води бригу о животу брачних парова, а особито ново-

вјенчаних. Колико би се бракова од раставе сачувало, а не би дошло ни до конкубината, да су свештенопастири за времена водили бригу и несагласне често пута без икаква повода и разлога супруге савјетовали и мирили. За то треба да се свештенопастир увијек распитује о брачном животу својих парохијана, и гдје дозна да тај живот не тече како то црква прописује, тада да их зове преда се а и на дому посети, те мир и љубав по могућности успостави. Конкубинати не могу се доста пута из разних узрока силом развађати, него је много боље и про-битачније да и ту ријеч пастирева живо дјелује и убиједи грешника о тежини њихова гријеха и тешким посљедицама па да сами или напусте конкубинат или се позаконе.

9. Обилазећи тако парохију своју и учећи појединце свакога парохијана свога, не смије свештенопастир да пропусти, а да се не распита за узроке, за што појединац није био на којем Богослужењу или уз пост за што није присту-пио св. тајни покајања. Слушајући разнолике изговоре, моћи ће свештенопастир просудити уколико су исти оправдани и према томе поучавати. Свака пастирева посјета, сваки његов разговор са парохијанима ма гдје био, треба да се сврши са позивом да му парохијанин предстојећег богослужења дође у храм Божји, а ако је пост, да га и к трапези Господњој позове.

10. Поред руковођења пастве у њезином богоугодном хришћанском животу, у колико му вријеме дозвољава, треба да је свештенопастир пастви својој најбољи пријатељ и савјетник и у свјема другим одношајима живота њезина. Стога он обилазећи парохијане своје, треба да их сваком згодом упућује и у хигијенским здравственим правилима, да им казује и тумачи и права и дужности, што их они имају као чланови уставне државе, а особито да их подучава и упућује у напредној рационалној економији и привреди.

11. А свештенопастир мора обилазећи своје парохијане обратити сву пажњу своју и томе, да сваком згодом води рачуна шта његовим парохијанима служи за лектуру, па нађе ли ипшогод што би по мнијењу његову могло нашкодити рели-гојозно моралном напредовању његових парохијана, то ће такову лектуру по могућности гледати да забрани, а уједно узнастојати да међу вјерне рашири и протури што више дјела доброга и побожнога садржаја.

12. Напошљетку треба свештенопастир да буде постојан у поучавању и да не клоне духом, кад види, да се одмах прве његове поуке не примају срца оних, које поучава, него треба стрпљиво да поучава даље, догод му мука не донесе жељенога плода, имајући свагда на уму ријечи Апостолове: *настой благорѣменникъ и безрѣченникъ, величичи, запрети, умоли со всакимъ долго срѣчнемъ и учениемъ* (II. Тим. 4, 2.) „Душа пастирева треба да је удиљ у бризи, да је будна и да се преноси на кри-лима љубави из куће у кућу вијерних“, пише један пастир, а други: „Једне морамо загријевати као брижна кокош нејачад своју крилима; над другима обли-јетати као смиони орао над орлићи кад их учи слободном полету к небу“. А и овога пута ставља се свештенству на срце вођење „пастирскога дневника“, јер о пастирским посјетама треба водити биљешке, с ким је и о чему разговор вођен, са каквим резултатом, а такове биљешке могу бити од користи у даљем прак-тичком пастирском раду и психолошком пресуђивању оних, које посјећујемо.

Из сједнице прав. срп. епарх. конзисторије, у Пакрацу, 23. августа (5. сеп-тембра 1906. држане.

Подпредсједник:

Саво Стојаковић

окр. протопрезвитер и парох пакрачки.

НЕЗВАНИЧНО.

Неприлике

Лукијана Мушицкога у Плашком.

Д. Р.

(Продужење)

Трећи одговор Мушицков.

An

Eine Löbliche Untersuchungs Commission
zu

Carlstadt.

Auf die mir unter 10. Jänner l. J. Nro 48. mitgetheilten Anschuldigungen, habe ich die Ehre folgende Beantwortung zu unterlegen.

Ad 1. Diese Angabe erkläre ich für Verleumdung, und die Bestätigung der Angabe für Anstiftung von Seite meiner Gegner. Wenn ich wirklich dem Grenzer Jovan Skorupan mit meinem spanischen Rohr einen Hieb über den Rücken versetzt hätte, so hätte er, nach der Gewohnheit der Grenzer, mich ohne Verzug der hiesigen Compagnie, oder dem Löbl. Oguliner Regiment verklagt, oder, wenn er diess aus irgend einer Rücksicht damahls unterlassen hätte, so hätte er sich doch unter dem Volke beschwert, und ich hätte seine Beschwerde von irgend wem gehört, was aber der Fall nicht war. Er hätte sich nach zwey Jahren und res, ective im hergangenen Sommer, als ich aus Anlass der gegen mich gemachten Anschuldigungen durch die hiesige Compagnie alle Hauswirthe derselben auffordern liess, ihre Forderungen oder sonstige Beschwerden wenn sie solche gegen mich hätten, bekaunt zu machen, beschwert, was er aber nicht gethan hat. Er hätte sich während der ersten sieben Wochen, als sich Eine löbl. Commission hier befindet, beschwert, was er aber nicht that. Es lässt sich also eine gegründete Schlussfolge machen, dass ihn einer von meinen Gegnern, oder irgend einer von deren Anhängern dazu angestiftet haben müsse. Um sich dagegen zu schützen, müsste er Zeugen angeben, die auf keinen Fall bei so vielen Arbeitern fehlen dürften. Nun gibt er keine Zeugen an. Wenn also die Bestätigung, auf die sich der Ankläger beruft, keinen Grund hat, mithin keinen Glauben verdient, so kann seine Angabe nichts anders als Verleumdung seyn. Hätten meine elenden Ankläger, die jene Beschuldigung vorgebracht haben, als hätte ich die Schüssel mit dem Essen vor den Arbeitern mit dem Fusse

umgeworfen, einen, der sich von ihnen hätte bestechen oder bereden lassen, auffinden können, wie sie auch wirklich einen solchen aufgesucht haben, so würde dieser schwache Mann jenem Jovan Skorupan gleichen. Wenn Lattasse um den blutigen Lohn den Wukas umbrachten, warum sollte ich nicht, dachte etwa Jovan Skorupan, diese geringe Verleumdung, gegen Vergeltung, dazu noch zu Gunsten meines Domorodacz (Patrioten) gegen *den stockfremden Mann* auf mich nehmen, zumal wenn mich ein Priester dazu beredet? Die Möglichkeit des letzteren Falles ist ausser allen Zweifel. Hat doch Peter Durus für ein listiges Stratagem, eigentlich eine kleine Lüge, 1 f. 20 xr CM. bekommen. Wohl der Gemeinde, wo die Lehrer solche Moral predigen! Und sollte dem Besudelten genug seyn sich zu reinigen, ohne den losen Buben, der ihn besudelt hat, zu verfolgen? Welcher Trost für die Moral, wenn das Laster straflos ist? Wenn die Gemahlin des hiesigen Erzpriesters, Schwester des Rajacsich, den resignirten Corporalen Theodor Wukelich, den ich im J. 1825. bei der Reparation der Residenz zum Aufseher machte, auf das sorgfältigste fragt, an Verschiedenes erinnert, ob er nicht gesehen oder von irgend einem gehört habe, dass ich jene Schüssel der Arbeiter mit dem Fusse umgeworfen hätte, sollte der Verdacht gar grundlos seyn, dass der Ehemann dieser Frau mit seiner freygebigen Hand, die den Durus beglückte, den Jovan Skorupan zu jener Gefälligkeit vermocht hätte, zumal wenn man bedenkt, dass er dem Grenzer Nicola Ralich, als seinem Günstlinge, (wie mir derselbe aus Mitleid selbst erzählte) den Auftrag ertheilt, unter dem Volke auf das sorgfältigste auszuspähen, ob ich nicht dies und jenes gesprochen hätte? Ich hoffe, dass mir Eine Löbl. Commission nicht verargen werde, dass ich die Schritte dieses Tartüsten, der doch an einem Altar mit mir den Gottesdienst verrichten will, der im Consistorio mit mir berathschlägt, so genau verfolge.

Ut jugulent homines, surgunt de nocte latrones;
Ut te ipsum serves, non exper gisceris?

Aber warum so weitläufig? Weil ich mit den Schlangen zu thun habe, die sich im Grase zu verbergen trachten. — Welches Glück für den Bisthums-Administrator, wenn er mitten im Drange der Geschäfte solche Jagd anzustellen genöthigt

wird! Heil dem Consistorio, wo der nächste Baysitzer dem Präses Grube gräbt!

Ad 2. Hier sind augenscheinlich die Kläger der Erzpriester Bunesich und der Consistorial-Notär Terkulja, zwey Lattasse meines Wukasses. Im geringen Bestreben nach Aufsuchung der Anschuldigungen, die sie gegen mich vorbringen könnten, kamen sie durch Rückerinnerung an das, was sich in einer Consistorial-Sitzung vor beiläufig zwey Jahren mit dem Pfarrer Klarich zugetragen hat. Eben diess erinnert mich auch an jenes, was ich zur Beförderung der Selbstbildung für die gesamte Geistlichkeit gleich im ersten Jahre meines Administrations-Antrittes zu thun für nöthig gehalten habe. Meine Feinde reissen einen Ring aus der ganzen Kette heraus. Wer aber A. sagt, muss auch B. sagen. Weil doch meine Feinde in dergleichen Folgerung rücksichtlich moralischer Grundsätze nicht geübt, sohin dem Verstande als dem Willen nach ohnmächtig sind, so will ich es thun. Und dieses streitende Zusammentreffen derselben mit mir dürfte den Titel führen: Si vis pacem, para bellum. Ich habe die Ehre gehabt Einer Löbl. Commission gleich den ersten Tag, als mir die ersten Beschwerde-Punkte zur Beantwortung gegeben wurden, zu sagen, dass diese dahin zielen, nicht nur mich selbst zu kränken, mein Ansehen und Ehre zu untergraben, sohin mich ganz mit Schimpf und Schande zu bedecken, und der Administration unwürdig darzustellen, sondern auch aus Neid und Bosheit das Gute, was ich bewerkstelliget habe, zu verdunkeln, dem Fortschritte ins bessere Hindernisse zu legen, mich unter der zum Wohl der Diöces auf meine Schulter freiwillig unternommenen Bürde, eben nach dem dieselbe grösstentheils besiegt worden ist, und noch ein Theil derselben zu besiegen übrig blieb, zu unterdrücken, mithin die Diöces in rückgängigen Zustand zu bringen; zu sagen habe ich die Ehre gehabt, dass meine mir bevorstehende Rechtfertigung und Verteidigung gegen boshafte Angriffe nicht bloss meine eigene, sondern auch die Sache der Diöces sey, indem meine Widersacher nicht Freunde des allgemeinen Wohles, sondern ihres eigenen Nutzens sind, und diess von der einen, von der andern Seite aber öffentliche Hinderer der zum besseren begonnenen Fortschritte. Diess liegt am Tage; denn sie haben zur Erreichung ihrer eigennützigten Absichten die garstigsten Beispiele von Ränken, Tücken, Bosheit öffentlich aufgestellt; ihre Anhänger und Werkzeuge, damit

sie den Urheber der Umtriebe gegen mich nicht entdecken; zum falschen Eide verleitet. Welche Wunde der Moralität! Welche Scandalisation! Aus diesen Ansichten habe ich mir den Weg zu meinen Beantwortungen eingeschlagen. Meinen Feind ergriff ich gleichsam in flagranti bei den Armen, und lasse ihn nicht eher aus, bis die höhere Macht das Recht über ihn nicht spricht. Dieses bin ich meiner Ehre, um sie zu retten, und meinem Amte schuldig als Steuermann des heiligen Schiffes dasselbe durch Straflosigkeit der aufrührerischen Matrosen der Gefahr nicht Preis zu geben. Ein starker Beweggrund stimmt mich sowohl zu wünschen, als auch gehorsamst zu bitten, damit dieser Weg auch vom hochlöblichen Hofkriegsrathe hochgeneigtes beherzigt werden möchte. Zu diesem Behufe bitte ich zugleich Eine Löbl. Commission, womit Löblichder-selben gefällig seyn wolle, sich aus den Materialien meiner Rechtfertigung von der Richtigkeit meiner Ansichten, und der Nothwendigkeit des von mir in der Beantwortung eingeschlagenen Weges zu überzeugen, und beydes in dem Hauptberichte in ein gehöriges Licht setzen zu wollen. Die Angriffe meines Hauptfeindes des Abten Rajacsich, und meine Retorsien bilden ein moralisches Duell. Dieses ist für die angegriffene Person weit gefährlicher als das physische. Die Absicht des Rajacsich ging dahin, sowohl meinem moralischen als politischen Leben unheilbare Wunden zu zufügen. Ich musste mich bestreben, aus dem Gesichtspunkte der Stelle, die ich bekleide, der Lage in der ich mich befinde, ausgehend, nicht nur soviel heilsame Pflanzen aus dem Felde meiner Verdienste einzusammeln, wie viel derselben zu dem Ende nothwendig sind, damit aus ihnen zur Heilung meiner gedachten Wunden auf das Geheiss der höchsten Gerechtigkeitsbehörde Saft und Pflaster zubereitet werden könne, sondern auch alle die Giftpflanzen, aus denen sich der Rajacsich die Dinte für die Klageschriften gegen mich zubereitete, einsammeln zu lassen, die gesammelten zur officiellen Schau zu bringen, um die Priester der Nemesis zu bewegen, jene dem Schlunde der Rajacsichischen Bosheit zur Nahrung zu geben, um ihn dadurch zur Bekehrung zu bringen, unschädlich und menschlicher zu machen. — Die Absicht des Rajacsich ging dahin, mich nicht nur zu einem gemeinen Plaschkaner, mithin Dorfpfarrer herabzuwürdigen, sondern sogar einem solchen hintansetzen, sich selbst aber in der Voll-

kommenheit nach seinem Dünkel über Capella, Welobit, Belolassicza zu erheben. Ich wurde genöthigt diesen frechstolzen Goliath an der Stirne zu klopfen: „Γνοθι σεαυτον“. Indem er mich zwey Thatsachen vorzubringen, die es evidentklar machen, wie ich mich, mit Aufopferung meiner Gesundheit, und meines besseren Wohlstandes, bestrebt habe, einen festen Grund dazu zu legen, um auf dem Felde der Religion und Moralität dieser Diöces unfähige, ungeschickte, und untüchtige Arbeiter, deren es leider sehr viele gibt, bald oder wenigstens einst mit fähigeren, geschickteren, und tüchtigeren zu ersetzen, so zwang er mich auch in seiner eigenen Person zu beweisen, dass ein Geistlicher, Priester, Prediger, mit einer einseitigen intellectuellen Bildung, ohne sich mit der moralischen gepaart, ohne sich mit festen Maximen der Tugend gestärkt zu haben, zu einer Missgeburt, zu einem Ungeheuer ausarten im Stande sey, und dass er im Amte, das er führt, erstlich ein guter Mensch seyn müsse. Indem er mich in der ersten Klagschrift einen stockfremden Menschen nennt, zwang er mich von der einen Seite unzweifelhafte Data an verschiedenen Orten meiner Beantwortung darzureichen, aus welchen es erhellet, dass mir alles, was dieser Diöces am meisten Noth thut, innigst bekannt sey („Barbarus hic ego sum, quia non intelligor illis“) und dass ich alle Kräfte angestrengt habe, ihre moralische Wehen in ein beruhigendes Wohl umzuwandeln: zu dem hierin viel Besprochenen und Bewiesenen möge wie ein Beitrag die anliegende Uebersicht des wohlthätigen Einflusses dienen, den die von mir eingeführte National-Centralschule in alle Pfarren der ganzen Diöces verbreitet hat. Stumm werden in Zukunft die Kirchen nicht seyn, wenn der Priester am Altar um Beistand Gottes für das Volk anflehet. — Von der anderen Seite aber zwang er — der Rajacsich — mich ungeheuchelt (das Gegentheil kenne ich nicht), unerschrocken (diess flösst mir meine gerechte Sache ein) alle seine boshafte Machination gegen mich zusammen zustellen, alle seine sonstigen Blößen zu zeigen, woraus es klar zu entnehmen ist, dass er sich selbst in seinem innern Gemüths-Boden fremd ist. Wäre er manchmal in sich selbst zurückgetreten, hätte er in der Anwendung der Mittel zu seinem in der Rede stehenden Zwecke der Stimme seines Gewissens Gehör gegeben, so hätte er sich nicht so stark vergaloppirt. In der heissen Begierde mich von

der Administration niedergestürzt zu sehen, verlor er die gesunde Beurtheilung, als er Seiner Majestät, unseren allergnädigsten Kaiser den Allerhöchstdesselben Weisheit und Gerechtigkeit empörenden Vorschlag machte, damit jenes in einem Tage bewirkt werden möchte.

So musste ich, um vor seiner Bosheit nicht als Opfer zu fallen, jeden seiner Angriffe gegen mich mit gegenseitigen Hieben, wie es im Zweykampfe geschieht, zurück werfen.

List und Tücke nahm er sich zu Secundanten, Wahrheit und Gerechtigkeit erwählte ich zu den meinigen. Sich seiner ungerechten Sache wohl bewusst, erkühnte er sich nicht in Person auszutreten. Er rüstete gegen mich gemiethete sieben Mitkämpfer. Als ich laut aussprach, dass ich mit diesen elenden Creaturen, so von ihren eigenen Mitbewohner ihrer Sittenlosigkeit und erlittenen schimpftlichen Strafen wegen verachtet werden. zu kämpfen meines Charakters unwürdig halte, so schickte er gegen mich seinen Schwager, den hiesigen Erzpriester Raphael Buncsich, und Klosterbruder Simon Terkulja, wackere und treue Kämpfer mit dem Auftrage, ihre Köcher gegen mich ganz auszuleeren. Ihre letzten Pfeile scheinen in diesem Klagpunkte zu seyn. Selbige scheinen auch scharf und giftig zu seyn; aber in der That machen sie mir keine Wunde. Nur macht es mir Schwierigkeit des letztern zu beweisen. Und hier dringt mich das Gemüth die Bemerkung aus meiner eigenen Erfahrung zu machen, dass zwischen Roheit und Bosheit ein jeder Schritt zur Civilisation und Besserung jenem der sie herbeyzuführen trachtet, theuer zu stehen kommen.

Alles was ich vom Eingange in die Beantwortung des zweyten Klagpunktes bis nun gesagt habe, ist wie eine Einleitung zu etwas Wichtigem. Nun aber folgt hier das Halstuch des Ljeskovaczter Pfarrers Nicolaus Klarich: Ich sagte im Anfange, dass meine Feinde damit einen Ring aus der ganzen Kette reissen. Zur Bildung des Clerus dieser Diöces gehört auch der äussere Anstand. 300 Individuen bilden den Clerus, — eine Gesellschaft, die vermög ihres höheren und einflussreichen Amtes sowohl im Körper als im Anzuge eine Anständigkeit haben müsste. Auf beides hatte man wenig Rücksicht genommen. Mit Gebrechen des Körpers sind mehrere Individuen des Clerus zu sehen; als: einaugige, starkschielende, hinkende, sehr kleine und unansehnliche, mit contracten Fingern. Die Farbe der Kleider

bey Vielen verschieden; der Schnitt derselben fast bey einem jeden anders; das Halstuch sehr dick und unter dem Kienbacken auf Art eines grossen Knopfes gebunden. Diese Unförmlichkeit macht einen widrigen Eindruck auf den Zuschauer eines reineren Geschmackes. Ich fand für nöthig dem Klerus eine Weisung zur Regulirung dieser Unförmigkeit zu geben. Bey der Gelegenheit, als der ganze Klerus vor dem Consistorio gleichsam eine moralische Revue passirte, ermangelte ich nicht nebst der Rüge der moralischen Mängel auch diese Verschiedenheit und Unförmigkeit der Kleider vorzuhalten. Ich empfahl den Herrn Erzpriestern sorgfältig darauf zu sehen, damit nach und nach eine anständige Gleichförmigkeit in dem Anzuge eingeführt werde. Am nachlässigsten hat sich hierin der hiesige Erzpriester Bunesich gezeigt. Er selbst beobachtet wenig das Standesmässige im Anzuge: öfters wird er auf der Strasse gesehen nur in der oberen Toga, manchmal auch ohne diese einhergehen. Nun nach gedachter Weisung, nach vorangegangener Beobachtung dessen, wie sich hierin der Erzpriester Bunesich benimmt, kam der Pfarrer Nicola Klarich ins Consistorium mit einem dicken Halstuch, das einem Handtuch oder Umschlag ähnlich aussah. Dieser Anblick konnte mir eben so gefallen, wie es einem Hauptmann gefallen könnte, wenn er am Paradeplatze einen Soldaten bemerkte, der anstatt des vorgeschriebenen Halsbandes ein anderes, und dazu ein unförmliches Halstuch um den Hals hätte. Ich komme zum Pfarrer Klarich. In ihm erblicke ich einen Geistlichen, von dem ich durch vornehme, alles Vertrauen verdienende Personen (deren Namen ich hier nicht compromittiren darf) vernommen habe, er pflege, wenn er in den Kreis der sich belustigenden kömmt, sich um den Kopf einen türkischen Turban machen, und dann die türkische Art Gott anzubethen zum Gelächten der Zuschauer, nachzuahmen. In ihm erblicke ich einen untergeordneten Geistlichen, der sich der rücksichtlich des Anzuges gegebenen Weisung nicht fügen will; der ein grobdickes Halstuch um den Hals hatte, aus dem er, nach dem ertheilten Befehle, zwey hätte machen sollen. Was blieb mir übrig? Nichts als ihm in der That zu zeigen, was er aus seinem Halstuch machen müsse. Der Kragen, der wegen des dicken Halstuches nicht geknüpft werden konnte, war offen. Ich lösete den Knopf des Halstuches auf, und nahm dasselbe herunter.

Ich suchte mit dem Augen die Scheere, in der Absicht, ihm anschaulich zu zeigen, wie er aus seinem Halstuch zwey machen könnte und sollte. Wenn ich die Scheere auch in der Hand gehabt hätte, so hätte ich das Halstuch doch nicht in zwey Theile getheilt. Darauf liess ich den Pfarrer das Halstuch um den Hals binden und schickte ihn, nachdem der ihn betreffende Gegenstand abgethan war, weg. Der Erzpriester Bunesich sagte zu mir mit einem imponirenden Ton, dass sey ungeziehend. Ich antwortete ihm: So ist es, wenn Sie als Erzpriester ihre Untergebene nach dem, was empfohlen und aufgetragen wird, nicht zurecht weisen wollen. Selbst Sie vernachlässigen öffentlich das Standesmässige im Anzuge. Unwahrheiten sind es in dieser Angabe, dass ich den Pfarrer Klarich bey der Brust gepackt und gerüttelt, dass ich dem Erzpriester beantwortet habe, dass es ihm im ähnlichen Falle auch so ergehen werde. Diese Unwahrheiten bestätigt der Pfarrer Klarich zu Gunsten des Erzpriesters und besonders deswegen, weil er ihm seine Excessen, deren es leider mehrere und grobe gibt, durch die Finger schauet. Die unwandelbare Treue meines Amtes legt mir die strengste Nothwendigkeit auf, hier Orts manche beherzigungswerthe, auf der zuverlässigen Erfahrung gegründete, Eröffnungen zu machen. Der gesammte Klerus dieser Diöces benöthigte eine feste und unnachlässliche Handhabung, eine strenge Disciplin. Der grössere Theil zeigt unzweydeutig, und offen einen starken Hang zur Sinnlichkeit, und als Folge dieses eine Weichlichkeit; einen tückischen Hang zur Unsubordination, eine Gefühllosigkeit für das Schöne und Hohe in der Moral. Alle diese drey Hauptcharakterzüge treffen hier zu Plasehky stark zusammen. Die Stärke dieser Züge ist der weichlichen Nachsicht der vorigen Diöcesanamtsführung zuzuschreiben. Die Quelle dieses Übels ist im bischöflichen Sitze der Diöces, im Sitze des Consistoriums. Weh der Diöces, wenn diese Quelle nicht bald verstopft wird. Und ich behaupte auf meine Ehre, und laut darf ich im Angesichte der Diöces behaupten, dass die daraus fliessende Gefahr für die Diöces nicht mehr grösser seyn könne. Denn jene Charakterzüge, die an sich selbst bössartig sind, hat der böse Wille noch gefährlicher gemacht. Alles dieses trifft sich im hiesigen Erzpriester Bunesich und dem Protodiacon Terkulja. Zur Behauptung des Gesagten könnte ich mehrere Data von beyden anführen. Ihre Exemplification verbreitet widrige

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

www.universities.ru

Wirkung. Nun ist leicht zu erklären, wie sich der obgedachte Pfarrer Klarich erkühnen konnte, sich im vorigen Fasten und eben vor Weihnachten in einem Hause zu Plaschky mit Fleischspeisen bewirthen zu lassen.

Ad 3. Sowohl in der Angabe, als der Aussage des Caplans befindet sich viel Falsches. Der wahre Fall war so: am 11. August v. J. kam zu mir der Caplan Jeremias Gergich und brachte das hier in Originali beyliegende von seinem Vater, dem Tobolicher Pfarrer, Gabriel Gergich, unterzeichnete Bittgesuch, worin dieser bittet, womit seine Pfarre seines hohen Alters wegen seinem Sohne, dem gedachten Caplan Jeremia, übergeben werden möchte. Bey dieser Gelegenheit erzählte er mir, dass er mehrmahls zu mir, um seine Aufwartung zu machen, gekommen wäre, wenn er hierin nicht durch den Erzpriester Buncsieh und auch durch den Archimandriten Rajacsich und Protodiacon Terkulja gehindert worden wäre. Ich wollte darüber von ihm ein Zeugniß haben, und befahl ihm solches zu verfertigen. Weil aber das von ihm verfertigte Zeugniß weder die gehörige Form, noch die Richtigkeit der Sprache hatte, so hatte ich den nählichen Inhalt nur in eine andere Form gebracht und richtiger ausgedrückt.

Das Falsche sowohl der Angabe als der Aussage des Caplans widerlegt das Bittgesuch des alten Pfarrers Gergich selbst. Dieser brauchte keine Klagschrift; ich auch nicht. In seinem Bittgesuche brauchte ich keinen kläglichen Zusatz, desswegen liess ich mich keinen hineinsetzen. Das Bittgesuch war zu seinem Zwecke vollständig und ich nahm es an, wie es auch hier stehet. Das Zeugniß, das ich vom Caplan über das von ihm erzählte verlangte, musste ein Ganzes für sich seyn, wie es auch verfasst worden war.

Jenes, das der Caplan Jeremia Gergich spricht, als hätte ich verlangt, dass er eine schriftliche Anzeige von jener Hinderung mache, und sein Bittgesuch ohne diesen Zusatz nicht annehmen wollen; als wäre er deshalb nothgedrungen diesen Klaggegenstand in sein Bittgesuch aufzunehmen; als hätte ich, weil das von ihm verfasste Bittgesuch nicht gut aufgesetzt war, das Concept zu demselben verfasst, verräth ein schwaches Gedächtniß. Er zeigt damit, dass er binnen fünf Monathen vergessen hat, was zwischen mir und ihm vorgeing, indem er lauter Widersprüche in der Sache vorbringt.

Wozu hätte ich gebraucht, dass er eine schriftliche Anzeige von jener Hinderung mache, dass er klage? Mir geziemte es zu klagen. Um einst klagen zu können, brauchte ich bloss das Zeugniß von ihm. Damit er Caplan Jerem. Gergich die Pfarre seines Vaters erhalten könnte, war es nöthig, dass sein Vater auf dieselbe schriftlich resignire, dass er diessfalls um seinen Sohn bitte. Nun dieser hat beydes gethan. Was träumt also der Caplan Jeremia immer von seinem Bittgesuch; dass er nothgedrungen war den Klaggegenstand in sein Bittgesuch aufzunehmen; dass ich das Concept zu seinem Bittgesuch veranlasst habe? Sein Bittgesuch war ja unnöthig und überflüssig. Der Arme wollte etwa *Zeugniss* sagen, und blieb bey der fixen Idee von Bittgesuche! Wie er den Tittel jenes Aufsatzes vergessen hat, so hat er auch den Inhalt desselben vergessen. Er sprach damals von drey Hinderern, jetzt von einem. Wenn er hiermit als ein Mann von Ehre nichts verliert, ich verliere gewiss nichts, zumal da es hier im Hause bekannt ist, dass seit einem Jahre die Geistlichen des Plaschkaner Protopresbyterats sich sehr selten bey mir zeigten. Das ist doch etwas mehr als ein Zeugniß eines wackelmüthigen Caplans, der rechts und links auf die streitenden Partheyen schauet. Doch aber verdient es bekannt zu werden, wie diess Zeugniß herauskam. Das war der Pater Simon, der Argus des Hauses, der, nachdem er meine Schriften durchwühlte, unter demselben ein abgerissenes Stück vom Concept jenes Zeugnisses erhaschte. *Opulenta praeda!* Dieses Stück soll der Archimandrit Rajacsich seiner Rechtfertigung, dass er nicht der Urheber des Complots gegen mich ist, beygelegt haben. Ich vergönne es ihm. Es kann ihm noch kein Revange seyn für sein eigenhändiges Substratum der Klagschrift gegen mich, die er für Corbaviens Capläne an das hohe hierländige General Commando hatte expediren wollen.

Plaschky am 23. Jänner 1827.

Lucian Muschiczky

Archimandrit u.

Karlst. Bisth. Admin.

(Продужиће се).

О цркви модошкој и сликарима њеним

од 1746.—1906. год.*

Ова је црква 8. (21.) августа 1905. г. порушена од женске цркве до олтара и у том делу са 3 $\frac{1}{2}$ метера подужена и изнова зидава.

У старој цркви над улазом из средњег дела храма у женску цркву стајао је запис, у којем је између осталих забележено: „сзззззз ссй хрнхз во нмз стзгз цца Нїколаз НШМС-гз потонз потпнсазсз НШНС: Мїца Ісла ІГ: дєнь Ззграфн: Нєдєлко Шєрбанз Поповнч; Касїлїє Дїаконз Гєвргїє сїз єгз Θεодωρз 1755.“ У олтару с леве стране жртвеника било је записано: „Сєй олгарз платнє Станко Помєнн Гдн ззграфн: Нєдєлко Шєрбанз; Ієродїаконз Касїлїє: Гєвргїє: Θεωδωρз: 1752.“

Из ових записа дознаје се, да је та црква 1746. год. зидана, за тим сликана и 1755. год. свршена.

Сликарски се рад тај састојао из икона по свима зидовима, своду и иконостасу, који је сазидан био. На иконостасу је осим тога стајао и крст за записом: „Сєй крєстз, н Дєрн, н нконє велнкє платн Гєвргїє Гађанскїн вк модошкој цєрквн 1752. лѣтз.“ На жртвенику су била двокрилна врата, на којима је насликано Благовести, Давид и Соломон и 4 евангелиста, а на Благовестима стајало је записано: „Пнса Шєрбанз“. У женској цркви су смештене биле две иконе, Спаситељ и Мајка Божја, на којима је записана 1752. год. Из ових се пак записа види, да су на иконостасу осим крста намештене биле и царске двери, које су касније премештене у олтар, где су као врата на жртвенику служиле и две престолне иконе, које су после и то по свој прилици 1838—41. год. у женску цркву пренете.

Ове, и иконе на дверима рађене су по старом византијском стилу, на позлаћеној основи и прве представљају Спаситеља и Мајку Божју, где у богато ишараном и позлаћеном оделу, на престолу седе и

* И опет умољавамо како браћу свештенике, тако и остале љубитеље старина, да нам доставе, ко је сликао иконе у појединим црквама и код појединаца — по кућама — знатније иконе, и шта знају о појединим сликарима.

Уред.

истоветне су са целиваћим иконама у цркви чаковачкој, где је исти сликар до 30 комада израдио. Иконе по своду и зидовима рађене су лошије и са мање труда и исте су као у манастиру Бездину, где је свод и зидове зацело тај исти сликар радио, који је тамо у књизи приложника манастирских, на једном листу и икону Ваведења насликао и своје име на њој записао.

Сви ови радови уметничке вредности немају, али као старине и сада већ ређи споменници црквеног сликарства нашег из прве половине XVIII. века заслужују, да се спомињу.

Сликарски су тих радова, као што се види из записа над улазом у женску цркву, Недељко Поповић Шербан, јерођакон Василије, Георгије и Теодор. Глава пак тог сликарског друштва био је Недељко Поповић Шербан, уз кога се она тројица зацело само техничком страном радова занимали, што доказује истоветност начина код свију тих радова, од којих се лепотом и већом савесношћу у изради разликују само они, на којима се Недељко Поповић Шербан сам потписује.

Вредно је споменути, да се у записима цркве модошке исти сликар већином Недељко Шербан потписивао, а на иконицама се цркве у Чакову свугде Недељко Поповић потписује. Према томе могло би се држати, да су Недељко Шербан и Недељко Поповић два сликара. У цркви модошкој, над улазом у женску цркву нађени запис, где је Недељко Поповић Шербан потписан, доказује, да је Недељко Поповић и Недељко Шербан један исти сликар.

Од његових радова сачуване су две престолне иконе, старе двери са својим иконама и још две иконе, које су са зида старе цркве скинуте и узидане у олтару, где се за успомену чувају.

Онако, као што је 1755. год. иконостас и црква изнутра намештена била, стајала је све до 1812. год. Тада је прављен трон богородичин, на којем је стајало записано: „Сємз тронз внстз ктиторз Г: Савка Ђаковачкїн. л. ш р. х. 1812.“ Овај је трон ремек-дело иконорезарства, а са таквом вештином и у истом стилу рађене су

и царске двери, владицин трон, певнице и столови, које је зацело један исти вештак радио, па се из тога закључује, да је све то заједно са богородичиним троном 1812. год. рађено и да су те године и старе царске двери пренете у олтар, где се и сада као врата на жргвенику налазе.

Иконе, које су уз овај рад сликане, биле су Благовести на царским дверима, Мајка Божја и Поздрав Маријин на богородичином трону, св. Јован Златоусти на владицином трону, и Спаситељ на горњем месту. Ко је ове иконе сликао, нигде није забележено, али испређујући рад сликара из онога доба, може се за најверојетније држати, да их је Жива Чолаковић радио. Он је живео у Сри-Ст.-Мартоњу, где је 1846 год. у 60. години живота умро. Између осталих сликао је и цркву у Делиблату. Радио је по обрасцима, по којима су Михаило Бокорић, Димитрије Поповић и многи сликари из онога доба радили. Због тога је тешко рад његов од ових распознавати. Био је бољи сликар, него Недељко Поповић, мање више раван Бокорићу, а слабији од Димитрија Поповића. Од његових икона у новој цркви нема више ни једне; неке су уништене, а неке прерађене тако, да се оригинал не може познати.

На једној престолној икони било је записано: „Моловао Пазиаз Петровицъ 1839. академическій живописецъ,“ а на Тајној Вечери: „Сем иконы ктитори выша Величко Петровъ и Одай Гигичъ жители Модошки 1841.“ И ова је икона рад Павла Петровића са још 5 престолних икона и иконом св. Саве и Симеона Мироточца на северним и јужним дверима. Из ових записа закључује се, да је тим иконама изнова украшен иконостас од 1839—1841. год., када су и северне и јужне двери прављене, којих пре тога није било.

Престолне су иконе рађене у богато изрезаним и позлаћеним оквирима и намештене су биле по две с десне и леве стране царских двери а по једна с десне стране јужних и с леве стране северних двери, а старе су престолне иконе зацело онда у женску цркву пренете.

Иконорезачки посао из тога доба ра-

ђен је богато, али у погледу вештине не може се ни испоредити са тим послом из 1812. год.

Иконе, које су тада сликане, као што је споменуто, радио је Павле Петровић. Он је био Данијелов ученик. О њему говоре, да је био из Темишвара и да је у свет отишао, од куда се о њему ништа више није дознало. Престолне је иконе сликао по обрасцима Данијеловим и ове су му лепше, него остале, које је по свој прилици самостално радио. Судећи по овима, он је међу Данијеловим ученицима један од слабијих био. Од његових икона задржана је за успомену Тајна вечера.

Докле је црквена опћина модошка своју цркву изнутра споменути радом намештала и улењавала, дотле је с њоме споља, због рђаво сазидане основе увек бриге и неприлике имала, тражећи непрестано начина, да грдне пукотине на своду и зидовима, особито у олтару, у даљем разваљивању заустави, на што је силан новац трошила, па је већ 1852. год материјал и све потребно спремила, да нову цркву сазида. Што је онда пропуштено, учињено је пре годину дана, када је црква у оном делу, где је на нездравом земљишту зидана, порушена и од женске цркве до олтара изнова зидана и прилозима верних изнутра тако украшена, да јој у околини равне нема. При томе задржани су из старе цркве неки иконорезачки послови, који су, као што је напред споменуто, од праве вештачке вредности и 4 оквира са старог иконостаса, а остало је све изнова рађено.

Свод и иконостас сликао је Стеван Алексић, академски сликар. У раду своме на своду сликао је он у мањем исто, што и у саборној цркви у Нов. Саду, и штета је, што у овом послу није могао због краткоће рока — свега од 14 дана — нову композицију пружити. На иконостасу на сликао је 4 престолне иконе: Спаситеља, Мајку Божју, св. Јована Крститеља и св. Николу; на царским дверима Благовести, на северним и јужним дверима св. Аранђела Михаила и св. великомученика Георгија; над царским дверима Тајну вечеру, над северним и јужним дверима Рођење и Васкрсење Христово, на средини иконо-

стаса св. Тројицу, над њом Распеће, Мајку Божју и Јована Богослова.

Међу овим радовима највише хвале Мајку Божју, св. Јована Крститеља, св. Ђурђа, Васкрсење и Рођење Христово и Тајну вечеру.

Најпосле израдио је за успомену и парох ове цркве, Иван Алексић 6 икона и то: св. Саву на владицином трону, Мајку Божју (прерађена) и Поздрав Маријин на богородичином трону, Распеће на жртвенику, св. Саву и Христа с децом на ђачком барјаку. —м—

ЛИСТАК.

Вести.

Крсна слава Његове Светости. Као сваке године, од како је сео на патријарашки престо Његова Светост; тако је и ове године свечано прослављена у патријарашком двору крсна слава Његове Светости, домовна слава и дворске капеле посвећене спомену св. Димитрија.

У очи празника одслужено је у капели бденије, а на сам празник св. литургија под началством г. архим. крушедолског Анатолија.

На бденију је присуствовао Високопреосвештени Г. Епископ темишварски Георгије, а на литургији Њег. Светост, дочим је Г. Епископ Георгије одслужио св. литургију у саборној цркви.

Пре свете литургије честитало је крсну славу Његовој Светости мирско и монашко свештенство из Карловаца, заједно са више настојатеља фрушкогорских манастира, и словослов високопречасни г. архимандрит крушедолски Анатолије, дао је израза свештенства оба реда, што је свемилостиви услишао молитве њихове досадашње, те се нада и моли, да и у будуће их услиша, те да и до године узмогу пред собом гледати Његову Светост и честитати му крсну славу, пожеливши Њег. Светости и на даље сваку срећу, живота и здравља.

Његова Светост захваливши се промислу Божјем на досадашњем животу и здрављу, благодарио је оданом му свештенству на честитци, са надом, да ће промисао Божји и на даље услишати и његове и њихове молитве и жеље, да до године у бољем здрављу дочека своју крсну славу, те пожелио да и они сваки поједини дочека у здрављу своју крсну славу.

После св. литургије честитале су Његовој Светости крсну славу грађани карловачки и месне власти и друштва.

У 1 сахат после подне била је у двору свечана тафла, на којој је учествовало преко 50 особа које из Карловаца, а које са стране. Од страних је био зет Његове Светости високоблагородни г. др. Милан пл. Максимовић, народни посланик са породицом, др. Лаза Костић из Сомбора, др. Арновљевић из Београда, Стева В. Поповић из Будимпеште и још них неколико.

Кад је дошло време здравицама, устаде Његова Светост, те подиже чашу у славу Божју и спомен свога, своје породице, патријарашког дома и капеле патрона, захваливши се промислу Божјем и свом светитељу св. Димитрију, што су га и до сада одржали у животу и здрављу, те изразивши и своју молбу, наду и жељу своје по плоти деце, духовних синова, сродника, поштоваоца и пријатеља, да га одрже и на даље у животу и здрављу, те да до године у бољем здрављу дочека своју крсну славу, захвали се свима присутнима, пожеливши им сваку срећу.

Високопреосвештени Г. Епископ бачки Митрофан, захвалио се Његовој Светости, и поздравео му славу, пожеливши му дуга живота, да узмогне још дуго управљати крмом црквеном и да може продужити низ својих добрих дела и добротинастава.

Римокатолички месни жуџник пречасни г. Вилим Бич, наздравео је Његовој Светости у име своје и својих жуџана крсну славу, а г. Стева В. Поповић захвалио се у бираним речима Његовој Светости на најновија два његова добротинастава, на подигнутој школској згради у Даљу, којој нема равне у Српству, и на поклону куће српским соколашима.

После тога су се званице повукле у споредне собе, где се подуже остало у разговору и забави.

Сазив народно-црквеног сабора. На основу превише дозволе, сазвао је Његова Светост Преузвишени Г. српски Патријарх Георгије, ва 10. (23.) Децембар у ванредно заседање народно-црквени сабор.

У идућем броју донећемо у том погледу наредбе Његове Светости.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Ч и т у љ а.

† Надвојвода Ото.

Његово ц. и кр. Ви-
сочанство надвојвода *Ото*, синовац Његовог Ве-
личанства нашег премилостивог краља *Франца*
Јосифа I., после кратког боловања испустио је
20. о. м. своју племениту душу у 42. години
свога живота.

У знак жалости како на патријарашком
двору, тако исто и на свима јавним овдешњим
зградама, истакнуте су биле црне заставе све
до погребца, а смрт је његова била оглашена
великим звоном у овдешњим црквама.

Његова Светост благоизволела је Његовом
Величанству изразити учествовање своје и сво-
јих верних у големој жалости, што је задесила
смрт блаженоупокојеног надвојводе *Отона* Ње-
гово Величанство и царско краљевску породицу.

Вечан спомен надвојводи *Отону!*

У Винковцима је умро 16. о. м. умировљени па-
рох островски *Јован Јанковић*, ком нека је вечан
спомен!

У Дупљаји у вршачкој епархији умро је у 71.
години свога живота парох дупљајски *Никола Ми-*
лошевић, који је 46 година верно послужио Богу и
народу, ком нека је вечан спомен!

Припослано.

Г. М. у Д. Баш си се подетио. Смејао сам се
твом чуђењу и страху од оне дреке сеоског магарца
твога суседа.

Та ти бар знаш, да тамо где има магараца, да
они рњакањем својим јављају браћи својој или про-
мену времена, или ако учестају са рњакањем, да ће
се нешто крушно догодити.

Твој страх у неколико извињује та околност, да
тамо, где су били земљотреси, магарци су први прет-
скавали својим учестаним рњакањем и узврпољењем
несрећу.

Тако исто насмејали смо се и твоме чуђењу и
недопадању, што виђаш магарца твога суседа да се
завлачи у чкаљ и коров, кад знаш да су ти травни
специјалитети најмилије и право место његово, јер
магарац држи да се не види и не познаје из њих,
а не зна, да ни у њима не може ући сакрити, а
да и не говоримо о његовој дивној песми, од које
и лавови страхују.

У твоме крају бар не може бити земљотреса, да
се бојиш, као што би смо имали повода да се ми
побојавамо на овом брдовитом месту, да смо пла-
шљиви као што си ти, све и кад би смо чули из
близине рњакање оног сеоског магарца твога суседа.

Буди дакле миран и спокојан, па и ти узвикни
са оним богаташем јеванђеоским: „јажд, пиј и весе-
лисеја“ и од сада, као и до сада, а остави магарца
твога суседа да се по вољи изрњаче.

Књижевни огласи.

Код Српске Манастирске Штампарије
може се добити I. књига

ЕКСХОРТЕ

У НЕДЕЉНЕ И ПРАЗНИЧНЕ ДАНЕ

Од протопрезвитера **ИВАНА МАШИРЕВИЋА.**

Књига ова похвално је оцењена у
„Богословском Гласнику“, „Срп. Сиону“,
„Бранкову Колу“, „Нов. Васпитачу“ итд.

Књига се ова препоручује свештен-
ству, учитељству, родитељима и васпи-
тачима, а особито ученицима средњих
школа, за које може бити ова књига
врло леп дар.

Цена је 1 круна 50 пот.

Ко пошаље новац за књигу пош. у-
путницом, добија књигу франсо поштом.

Српска Манастирска Штампарија

у Ср. Карловцима.

Изишла је из штампе, и може се добити код пот-
писате управе књига:

О П И С

СРПСКИХ ФРУШКОГОРСКИХ МАНАСТИРА 1753.

Приоштити: **Димитрије Руварац.**

Књига је штампана на лепом белом папиру и
има 488 стр.

Цена је књизи увезаној у платно — сва —
5 Кр., а неувезаној 4 Кр.

Управа српске манастирске штампарије

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Ad број К. 1320/1014 ex 1906.

84, 3—3

Е Д И К Т.

На бракоразводну молбу Стевана Пенадо-
вића из Београда против супруге му Евгеније,
сада непозната боравишта, овим се речена Ев-
генија позива да у року од 90 дана, рачунају-
ћи од првог уврштења овог едикта овој конзи-
сторији или сама лично предстане или место
пребивања свога пријави, јер ће се у противном
случају, против ње поведена бракоразводна пар-
ница и без њеног учествовања наставити и до-
вршити.

Из седнице архид. конзисторије држане у
Карловцима дана 19. септемара (2. октобра) 1906.

Председништво.

Ад бр. к. 2187/366. ех 1906.

1—2, 90

С Т Е Ч А Ј

на упражњено место опћинског ђакона у Сентомашу. Плата је 1000 круна годишње у готову и 3 ланца 1471|2200□ хвати земље, на коју ће земљу ђакон порезу плаћати. Компетенти имају своје ваљано инструисане молбе путем надлежности овој конзисторији до 26. новембра (9. децембра) о. г. укључно поднети.

Из седнице епарх. конзисторије бачке држане у Новом Саду 9. (22.) октобра 1906.

Митрофан с. р.
Епископ.

Ад бр. К. 828/588. из 1906.

1—2, 91

С Т Е Ч А Ј

на упражњене парохије 6. плаћеног разреда у *Нађфали, Соки, Станчеву, Краљевцу, Фењу и Петровуселу*.

Компетенти имају прописно инструисане молбе поднети надлежним путем овој конзисторији до 17. (30.) децембра о. г.

Из седнице епарх. конзисторије, држане у Темишвару 3. (16.) октобра 1906. године.

Председништво.

Ад бр. К. 828/588 из 1906.

92 1—2

С Т Е Ч А Ј

На упражњено место пароха у *Иванди* 5. плаћеног разреда и на место спет. парох. помоћника у Срп. Св. Петру 4. односно 6. плаћеног разреда.

Компетенти имају прописно инструисане молбе поднети надлежним путем овој конзисторији до 17. (30.) децембра о. г.

Из седнице епарх. конзисторије, држане у Темишвару 3. (16.) октобра 1906. године.

Председништво.

Ад бр. К. 106/зап. ех 1906.

2—2, 87

С Т Е Ч А Ј

Расписује се стечај на упражњену парохију батосечко-доњонанску VI. разреда са седиштем у Батосеку.

Изабраном пароху повериће се администрација сигетварске парохије. Молитељи имају своје ваљано инструисане молбе путем претпостављених им власти од 17. (30.) новембра 1906. год. потписаној конзисторији поднети.

Из седнице епарх. конзисторије будимске држане у Сентадрији 5. (18.) септембра 1906.

Председништво.

Ад бр. К. 1188. 1192|975.

85, 3—3

С Т Е Ч А Ј.

Расписује се стечај на једно парох. место II. разреда евентуално на једно системизовано парох. помоћ. место IV. разреда у *Мартинци*. Рок стечају до конца новембра п. ст. к. Компетенти имају своје правилно инструисане молбенице путем протопрезвитерског звања овој конзисторији поднети.

Из седнице архид. конзисторије држане у Карловцима 19. септембра (2. октобра) 1906.

Председништво.

Број 848. ех 1906/К. 3. 637.

3—3, 79.

Е Д И К Т

На бракоразводну молбу *Милке Јанковић* рођ. Вудраговић из Шаговине, парохије медарске, котара новоградишкога, против супруга јој Михаила Јанковића из Доњи Богићеваца, сада непозната боравишта, свим се Михаило Јанковић позива, да у року од 90 дана, рачунајући од првог уврштења овога едикта, овој конзисторији мјесто пребивалишта свога пријави, јер ће се у противном случају без његова судјеловања бракоразводна парница водити и довршити.

Из сједнице прав. срп. епарх. конзисторије у Пакрацу, 19. Септембра (2. Октобра) 1906. г. држане.

Председништво.

Бр. Е. К. 509. ех 1906.

88 2—2

С Т Е Ч А Ј.

Расписује се натјечај на парохију у Водотечу првог плаћеног разреда са сист. канеланијом у протопрезвитерату вилићком.

Компетенти имају своје ваљано инструисане молбенице поднијети овој епарх. конзисторији до 8. новембра (по стар. кал.) 1906. године.

Из сједнице епарх. конзисторије горњо-карловачке, држане у Плашком 28. септ. 1906. год.

Председништво.

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС. 89. 1—1.

У недељу 5. (18.) новембра о. г. у 3 сата по подне продаваће се на јавној добровољној дражби црквено општинска кућа број 837 и 841¹/₂ за готов новац.

Из седнице црквеног одбора држане у Ср. Карловцима 22. октобра (4. нов.) 1906.

Председништво.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Ad број К. 1215. 1016. ex 1906.

82, 3—3

Ad број К. 1268. и 1319/1015 ex 1906.

83, 3—3

Е Д И К Т.

На бракоразводну молбу Дамјана Јовића из Купинова, против стируге му Милице, сада непозната боравишта, овим се речена Милица позива да у року од 90 дана, рачунајући од првог уврштења овога едикта у новинама овој конзисторији или сама лично предстане или место пребивања свога пријави јер ће се у противном случају против ње поведена бракоразводна парница и без њеног суделовања наставити и довршити.

Из седнице архид. конзисторије, држане у Карловцима 19. септембра (2. октобра) 1906.

Председништво.

Е Д И К Т.

На бракоразводну молбу Теодора Николића из Маркушице против суируге му Данице рођ. Мишић, сада непозната боравишта овим се речена Даница позива да у року од 90 дана, рачунајући од првог уврштења овог едикта у новинама овој конзисторији или сама лично предстане или место пребивања свога пријави јер ће се у противном случају против ње поведена бракоразводна парница и без њеног суделовања наставити и довршити.

Из седнице архид. конзисторије, држане у Карловцима дана 19. септембра (2. октобра) 1906.

Председништво

ДРУГИ ОГЛАСИ

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у овакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провјетрено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем

од мене изнађена и много пута одликована

са отвореним одушкама провиђена звона,

која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре ζ провиђена и като имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма иједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 461 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. —

16—3.

Илустровани ценосеници и прорачуни трошна бесплатно и франко.

На миленарској земалској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленарском медаљом.

„Српски Слон“ излази сваких 15 дана на 2 дела тасака. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље, на годину 10 круна. Поједини бројеви 40 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације у року од 15 дана шаљу се Администрацији а остала рукописи уредништву „Српског Слона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 10 филири од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не враћају. — Рукописи се не враћају.

Све спорове овога листа у ствари претплате или других пограживања решава котарски односно општински суд у Карловцима.

Издање и штампа: Српске Манастирске Штампарнице у Ср. Карловцима. 629. 1906.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА